Zaterdag 4 September 1943

DAGBLAD

60ste Jaargang, No. 3995

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zonaags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Nieuwe landingen op Calabrië.

Reggio en San Giovanni veroverd.

Weer een nieuw Russisch offensief in het Donetsbekken.

De Gaulle: „Er worden ontzaggelijke voorbereidingen getroffen".

BOODSCHAP VAN MONTGOMERY AAN HET ACHTSTE LEGER.

Daniel de Luce seint:

Montgomery's persoonlijke boodschap aan de troepen van het Britse 8e leger kort voordat zij het Italiaanse vasteland aanvielen, luidt als volgt:

„Nadat wij Sicilië veroverd hebben als het eerste stuk van Italië, is de tijd thans gekomen om de strijd naar het vasteland te brengen. Het 8e leger viel de grote eer te beurt de eerste troepen van de Geallieerde legers te zijn, die zullen landen op het vasteland van Europa. Wij hebben een steun aan vliegtuigen op grotere schaal dan ooit tevoren. Er kan slechts één uitslag zijn in de komende strijd: een nieuw succes. Vooruit ter overwinning. Laat ons Italië uit de oorlog slaan. Veel geluk. God zegene u allen". (Met het Britse leger, dat Italië invadeert, (AP) 3.9).

BRITTEN BEREIKEN SCILLA.

Het Duitse Internationale Informatiebureau deelde mede, dat de Geallieerde invasie-strijdkrachten zover als Scilla zijn doorgedrongen.

Scilla ligt aan de kustweg, welke naar het Noorden leidt langs de top van de Italiaanse teen. Een andere strijdmacht, welke door vele tanks geleid wordt, zou volgens het Duitse nieuwsagentschap ten Oosten van Reggio di Calabria zijn doorgedrongen. Uit de nazie-uitzending valt op te maken, dat zowel Scilla als Reggio snel bezet werden (Londen, (AP) 3.9).

GEALLIEERDEN VORDEREN IN ITALIË.

De radio der Verenigde Landen te Algiers zeide om 8 uur 's morgens, dat de Britse troepen, die in Italië aan land kwamen en er een burggehoofd vestigden, zich een weg baanden door oranje- en olijfgaarden in de richting van de 1800 meter hoge bergketen. De radio zeide, dat de Geallieerde strijdkrachten zich voorbewegen naar Aspromonte over een terrein, dat vol sloten en mijnenvelden is. In hun eerste aanval zouden de Britten zijn gestormd door wrakstukken van kazematten, kustbatterijen en barricades. (New York, (AP) 3.9).

TWEEDE GEALIEERDE LANDING IN ITALIË.

De Duitse radio deelde mede, dat de Geallieerden gistermiddag een tweede landing in Italië hebben uitgevoerd tussen Kaap Spartivento en Melitto.

Melitto ligt aan het punt van het Italiaanse schiereiland en Kaap Spartivento ligt aan het begin van de zool van de Italiaanse laars.

De radio zeide, dat grootscheepse landingen volbracht werden onder dekking van Britse vlootstrijdkrachten. De Geallieerde troepen zouden gestuit zijn op Italianen, die „zich terugtrokken naar bergstellingen". Voorts zeide de Duitse radio, dat zwaar oorlogsmateriaal in de haven van Reggio gelost werd door 3 vrachtschepen. De voorraden zouden — naar men gelooft — bestemd zijn als versterking der tankstrijdkrachten, die ten Noorden van Reggio met Duitse tanks in strijd gewikkeld zijn. (Londen, (AP) 4.9).

ITALIAANS COMMUNIQUÉ.

Als volgt luidt het Italiaanse communiqué, gelijk uitgezonden door de radio van Rome:

„Britse en Noordamerikaanse strijdkrachten, voorafgegaan door een hevig gordijnvuur uit talrijke batterijen, welke langs de kus van Sicilië staan opgesteld en gesteund worden door de beschieting van de vloot en de overweldigende overmacht van de luchtmacht, slaagden er gisteren in verschillende bruggehoofden te vestigen aan het meest Zuidelijke punt van Calabrië. Na bittere gevechten waarbij den vijand ernstige verliezen toegebracht werden door onze verdedigende troepen, moesten Vila San Giovanni, Reggio en het gebied van Melitto worden ontruimd. Vijandelijke vliegtuigen bombardeerden plaatsen in de provincie Napels, Catanzaro, Salerno en Sulmona. In herhaalde luchtduels schoten Italiaanse en Duitse gevechtsvliegtuigen 16 vijandelijke vliegtuigen neer. Nog 5 werden vernield door het afweervuur. Een vijandelijke bommenwerper stortte in zee na te zijn getroffen door ons afweervuur! (Londen, (AP) 4.9).

DE BESCHIETING VAN DE ITALIAANSE KUST.

De radio der Verenigde Landen te Algiers deelde mede, dat de Britse slagschepen „Valiant" en „Warspite" deelnamen aan de krijgsverrichtingen tegen Italië en de stellingen van de as bij Kaap del Armio beschoten. Onder de andere oorlogsschepen, die aan de verrichtingen deelnamen, behoorden 2 kruisers, 6 torpedojagers, 2 monitors en 2 kanonneerboten met 8-duims kanonnen.

Admiraal Sir Andrew Browne Cunningham sloeg de actie gade van de brug van een torpedojager. De radio zeide: „De toestand op Calabrië is uiterst bevredigend.

Britse versterkingen blijven over de Straat van Messina stromen. De Italiaanse vloot heeft zich tot nu toe niet laten zien". (Londen, (AP) 4.9).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

Te land.

„De Britse en Canadese troepen van het 8e leger, die gistermorgen op het Italiaanse vasteland landden in het gebied van Reggio di Calabria, ondervonden betrekkelijk geringe weerstand. De gehele dag door werd goede vordering gemaakt. Tijdens de dag veroverden de Geallieerden Reggio en het vliegveld ten Zuiden van de stad. Vila San Giovanni werd ook genomen. De slopingen van den vijand zijn grotendeels doelloos geweest. De opmars duurt voort. Een groot aantal gevangenen werd genomen."

In de lucht.

„In de nacht van 2 op 3 September zette de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht haar aanvallen voort op de vijandelijke vliegvelden, verbindingswegen en stellingen in Zuid-Italië. Middelzware-, lichte- en gevechtsbommenwerpers vielen de vliegvelden alsook de spoorweg- en verkeerscentra Cosenza, Catanzaro en nog een andere plaats aan. Er werd weinig weerstand van vijandelijke jagers ondervonden. 2 Vijandelijke jagers werden vernield.

Gevechtsbommenwerpers en gevechtsvliegtuigen vielen de vijandelijke radio-installaties in het Zuiden van Sardinië aan. In de afgelopen nacht werden de vijandelijke vliegvelden te Capua en Kaap Dichino aangevallen door nachtbommenwerpers waarvan 1 vermist wordt. 2 Vijandelijke jagers werden gisteren vernield nabij de Noordafrikaanse kust. In de nacht van 2 op 3 September werd een vijandelijk vliegtuig vernield nabij de Zuidkust van Italië. Een onzer vliegtuigen wordt vermist van nachtelijke patrouille-tochten".

Te water.

„De landingen op de stranden tussen Reggio en Catana werden zelfs met groter spoed uitgevoerd dan was vastgesteld. Tegen de namiddag van Vrijdag trok een tweede reeks invasieschepen over de Straat met versterkingen en voorraden. Dit werk wordt voortgezet". (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 4.9).

COMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

Als volgt luidt het communiqué van de luchtmacht in Caïro: „De rangeerterreinen te Sulmona in Midden-Italië, op 120 kilometer ten Oosten van Rome, werden gisteren overdag aangevallen door Liberator bommenwerpers van de 9e Noordamerikaanse legerluchtmacht. Voltreffers werden geplaatst op een spoorwegstation, herstellingswerkplaatsen voor locomotieven en pakhuizen, terwijl het gehele gebied goed bedekt werd door bomontploffingen. Ook werden hevige ontploffingen door de bommenwerpers veroorzaakt bij de aanval op een fabriek voor springstoffen nabij het spoorwegcentrum. Van de vele vijandelijke jagers, die de Liberators poogden te onderscheppen op de heen- en terugweg, werden 27 vernield. Van deze en andere verrichtingen keerden 6 Geallieerde vliegtuigen niet terug". (Caïro, (AP) 4.9).

FRANSE COMITÉ VERGADERT.

Het Franse Comité voor de Nationale Bevrijding kwam bijeen onder het voorzitterschap van Charles de Gaulle en stemde om Pétain en andere leden van de Vichy-Regering voor het gerecht te brengen. Zodra de omstandigheden het toelaten — aldus verzekerde het Comité — zullen Maarschalk Pétain en zijn medewerkers in de pseudoregering voor het gerecht gebracht worden. De beschuldiging, die gedaan wordt is, dat zij capituleerden, de grondwet braken, met den vijand samenwerkten, Franse arbeiders aan de Duitsers uitleverden en Franse strijdkrachten lieten strijden tegen de Geallieerden of tegen de Fransen, die de strijd voortzetten.

Het Comité stemde ook voor de volledige militaire of burgerlijke mobilisatie van alle Franse burgers of onderdanen in het gehele rijk of in andere landen, de bespoediging van de organisatie van het Franse leger de vloot en de luchtmacht en het bevorderen van een nauwere coördinatie met de leiders van het verzet in Frankrijk.

Teneinde Giraud toe te staan zijn volle aandacht te wijden aan de militaire verrichtingen en de organisatie van het leger gaf het Comité de volledige bevoegdheid aan den Gouverneur Generaal van Algierië en de Resident Generaal van Marokko over de publieke orde in hun gebieden. (Algiers, (AP) 3.9).

DE GAULLE TOT HET FRANSE VOLK.

Een ontzaggelijke aanval is in voorbereiding voor de bevrijding van Frankrijk, zo zeide Generaal Charles de Gaulle Vrijdagavond tot het Franse volk in een uitzending door de radio van Algiers. „Laat ons strijden, laat ons werken, vereend met onze bondgenoten", aldus De Gaulle. „Het Franse Comité zal aan het hoofd staan van de Franse pogingen om Frankrijk weer te stellen op de plaats waarop het recht heeft. Vandaag begint het vijfde jaar van de krijg. Ons land zal er krachtiger uit herrijzen. Er is geen mogelijke vergelijking tussen de kracht van de strijdkrachten der bevrijding van 3 September 1939 en die van vandaag. Onze vrienden in Frankrijk wensen wapenen om zich te verdedigen. Frankrijks eerste doel is om op te staan door zijn eigen inspanning en met de hulp van zijn vrienden." (Londen, (AP) 3.9).

RUSSEN SNELLER VOORUIT.

James Long seint uit Londen:

De Russische troepen maakten van 15 tot 20 kilometer voortgang en veroverden meer dan 150 bewoonde plaatsen in het Donetsbekken waar de Duitsers tevoren hadden verklaard, dat een groot Russisch offensief ondernomen was.

In hun opmars over de Noordelijke Oekraïne bewogen de Russen zich nog 15 tot 25 kilometer voort en bezetten zij meer dan 100 bewoonde plaatsen, waaronder de stad Putivl aan de Belgorod-Sumy-Kiev spoorlijn op 45 kilometer ten Oosten van Konotop. Het Russische communiqué, dat dit bekendmaakte, werd opgevangen door de Russische luisterdienst in Londen.

De Russische strijdkrachten, welke naar Smolensk oprukken, kwamen nog 3 tot 6½ kilometer vooruit en veroverden meer dan 100 plaatsen, aldus zeide het communiqué, terwijl de Sovjet-troepen ten Zuiden van Bryansk meer dan 50 plaatsen namen in een opmars van 6½ tot 10 kilometer.

De bekendmaking van Moskou omtrent deze nieuwe winsten volgde kort op een verklaring van de Duitse radio, dat de Sovjet-troepen 's morgens een grootscheeps offensief geopend hebben in het centrale deel van het Donetsbekken. De Duitsers zeiden, dat de Russen hierbij honderden zware artillerie-batterijen en gevechtsformaties gebruiken „volgens de beginselen van hun welbekende uitputtings-tactieken".

Er zijn nog geen verdere biezonderheden beschikbaar over deze nieuwe grootse onderneming (Londen, (AP) 3.9).

ROOSEVELT EN CHURCHILL.

Roosevelt en Churchill volgden nauwkeurig het verloop van de Geallieerde invasie van het Italiaanse vasteland aan de hand van officiële communiqué' uit de nieuwe gevechtszone. Zij bleven beiden op tot hedenmorgen 1 uur om te wachten op het spoedbericht, dat officieel melding zou maken van de landing der troepen in Italië. Voordat het nieuws kwam trokken zij zich echter terug in hun eigen vertrekken. Hun besprekingen werden heden voortgezet, doch ook had elk hunner aparte afspraken.

Als blijk van de aandacht, die de President en de Premier wijden aan de Deense opstand tegen de nazie-verdrukkers had Roosevelt een afspraak met den Deensen Gezant Henrik de Kauffmann (Washington, (AP) 3.9).

Het nieuws van vandaag.

Sneller nog trekken de Russische legers voort en steeds dieper dringen zij de Oekraïne binnen, alles verpletterend wat de vijand in hun weg legt. Nog meer dan 400 plaatsen werden gisteren veroverd en 11.000 nazies vielen op Ruslands zwarte aarde om niet meer op te staan. Berlijn maakte in een radiouitzending bekend, dat het Rode leger een nieuw groot offensief geopend heeft in het centrale deel van het Donetsbekken met een ophoping van wapenmateriaal als zelf de Duitsers nooit gekend hebben. De Sovjets naderen nu Stalino, Hoofdkwartier voor de Duitse strijdkrachten in het Zuiden; de val ervan kan elk ogenblik verwacht worden.

Op Calabrië hebben de Geallieerden nieuwe landingen gedaan en reeds zijn de steden Reggio en San Giovanni in handen van het Britse 8e leger. Het Noordamerikaanse 7e leger heeft nog niets van zich laten zien noch horen, doch verwacht wordt, dat het spoedig in de strijd geworpen zal worden, mogelijk ergens ten Zuiden van Napels. Het Italiaanse communiqué geeft toe, dat de Geallieerden zich op verschillende punten hecht genesteld hebben en ook dat de gebieden van Reggio, San Giovanni en Melito moesten worden ontruimd. Rome praat maar aldoor van de grote Geallieerde' overmacht, vooral in de lucht. Italië werd gisteren dan ook flink gekastijd; Cosenza, Catanzaro, Salerno en Sulmona behoorden tot de doelen. Uit Zwitserland komt het bericht, dat de Brennerpas geblokkeerd is door de Geallieerde bombardementen op de spoorlijnen en bruggen vlak ten Zuiden ervan. Bologna — zo zegt een bericht — is geheel weggevaagd.

Berlijn kreeg in de afgelopen nacht ook weer een flinke dosis van 1000 ton brisant- en brandbommen. De aanval was zeer geconcentreerd en duurde 20 minuten. Dat wil dus zeggen, dat elke minuut 50 ton bommen omlaag regende. Tegen zoiets is zelfs de Teutoon niet bestand.

Ook zeide het communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart, dat grote ondernemingen voor het leggen van mijnen in de vijandelijke wateren voltooid zijn.

In een Britse haven arriveerden Canadese versterkingen om zich te voegen bij de strijdkrachten, die in Engeland reeds klaar staan voor de invasie van West-Europa. En Generaal Charles de Gaulle zeide in een radio-rede tot het Franse moederland, dat ontzaggelijke voorbereidingen worden getroffen ter bevrijding van Frankrijk en andere verdrukte landen in Europa.

Hoger Onderwijs op Curaçao?

Een nabeschouwing.

Twee merkwaardigheden vallen ieder op, die de moeite neemt de nieuwe salarisregeling te bestuderen. Ten eerste dat er een schaal is voor de boswachters, zodat men zich afvraagt, waar onze bossen zijn en ten tweede, dat degeen die onder de hoogst gesalarieerden behoort, er het meest bekaaid is afgekomen, omdat hem in plaats van bibliothecaris de titel van „tewerkgestelde" werd verleend. Hoe deze man geexploiteerd wordt, is helaas maar al te bekend, het feit dat hij geen Nederlander, maar een geallieerde Griek is, verandert hieraan niets. Hetgeen hij te beheren heeft, is het bijeengeraapte stel boeken, dat de titel van Gouvernementsboekerij draagt en voor welker onderhoud en aanvulling op onze begroting wel geteld 1300 guldens voor zijn uitgetrokken. Van deze centen kan men ternauwernood een nutsleeszaaltje onderhouden, laat staan een Gouvernementsboekerij in een land waar men erover spreekt zij het dan al tijdelijk een gelegenheid voor hoger onderwijs te scheppen. Prof. Fagginger Auer zeide over veel verbaasd te hebben gestaan, maar nog nooit zo als bij het zien van onze Gouvernementsboekerij. „Als de Staten terstond 80.000 gld. voteerden, zou dat werkelijk geen overdadige luxe zijn", aldus de hoogleraar.

Wij menen evenwel uit hetgeen Donderdagavond gezegd is en waarvan wij gisteren een verslag uitbrachten, op te maken, dat men ten aanzien van het begrip hoger onderwijs zelf een misvormd beeld heeft. Een misvormd beeld, dat slechts de consequentie is van een misopvatting, die in vele kringen heeft veld gewonnen. toen de universiteit is begonnen af te zakken tot een soort verlengstuk van de school, waar men klaar gemaakt wordt voor een bepaald vak. In feite is er van universaliteit in de academische vorming weinig of geen sprake meer, het zijn gecombineerde specialistenscholen, waar de een voor het betaalde vak van dokter en de andere voor het betaalde vak van ingenieur en een derde voor het betaalde vak van wiskunde-leraar studeert, op een gemeenschappelijke basis welke het gymnasium en de h.b.s. is. Het gymnasium en de h.b.s. geven zoals de stand van zaken thans is de universele kennis-in-de-dop en later wordt die niet uitgebreid dan in de ene richting waarin men studeert. Wie scheikunde gaat studeren loopt geen wijsbegeerte en wie letterkunde loopt laat de physica liggen.

Dat wijsbegeerte de grondslag van alle wetenschap is, is men vergeten. In feite zullen twee kameraden, die tezamen op het gymnasium gezeten hebben, maar waarvan de een in Delft is gaan studeren en de andere in de rechten te Leiden, tien jaren later geen andere gemeenschappelijke basis voor conversatie hebben, dan wat in feite is terug te voeren tot hun gymnasium-tijd, min of meer gerijpt door het toenemen van hun leeftijd en misschien iets uitgebreid door persoonlijke interesse. Gelukkig heeft zowel Dr. Maal in zijn inleiding, als de Heren Van Erp en Stok bij de discussie er nog op gewezen, dat dit juist de ruggegraat van universitaire — wij zouden nog liever zeggen: universele — vorming is.

Wat toch is een universiteit? Het woord zelf duidt reeds aan, dat het wil zeggen een plaats, waar velen tezamen stromen, omdat universaliteit slechts verkregen wordt wanneer velen, professoren en studenten, van verscheiden aard en wetenschap tezamen studeren, niet in debating clubs die thans het surrogaat der universaliteit moeten geven, maar in de studie zelve. En dit laatste is onmogelijk geworden voor de meeste studenten, omdat het nodig is, dat zij hoe eer hoe liever hun ouders ontlasten van de zware financiële last die aan de academische opleiding gepaard gaat. Het feit, dat de universiteit voor allen toegankelijk is, is uitnemend, maar dan moet er gelegenheid geschapen worden, dat niemand meer aan een bepaald aantal jaren gebonden is, hetwelk de dood van universaliteit is, dat ook niemand meer schooltje speelt door precies die colleges te lopen die voor het halen van zijn examens nodig zijn, maar dat hij universeel gevormd worde. En dat hij zich later specialisere op de basis van deze universele propaedeuse. Deze laatste ontbreekt aan onze specialisten maar al te zeer. Zoals het nu is wordt het in plaats van het scheppen van universele mensen het kweken van een intellectueel proletariaat, waarvan wij de producten maar al dicht rondom ons zien. Een selectie is hard nodig en wat Curaçao betreft denken wij behalve aan Pater Möhlmanns artikelen over het slaan van de hand aan de ploeg, ook aan hetgeen de Lago-directeur jongstleden Maandag in ons blad schreef, toen hij onzer bevolking ried zich maar toe te leggen op eigen takken van nijverheid: kleine scheepsbouw ter verbetering van de visserij, plaatselijke landbouw e.d.

Er zijn hier niettemaal boeken voor mulo- en middelbaar onderwijs. Hoe wil men dan met hoger onderwijs beginnen? Of wil men de hoogst-noodzakelijke boeken daartoe laten overtypen en stencillen? Is het de bedoeling een instituut te stichten, dat het verlengstuk van de mulo en de A.M.S. is?

En zelfs al zou men het klaar spelen enkele tonnen te vergaren om hier een fatsoenlijk bibliotheekje te stichten, omdat men hier immers boeken in het Engels en Spaans kan gebruiken, daar toch de studenten verondersteld mogen worden die talen te kennen, zou men hier een spheer van universaliteit kunnen stichten? Dr. Maal zegt in zijn rede van niet. Maar bedoelt een universiteit dan slechts kennis bij te brengen, feitenmateriaal, waaruit de intellectuele o-wé-er ontstaat, die de beschaving mist om zijn kennis te hanteren? Mensen, die de beschaving missen om de plaats te bekleden, waartoe hun kennis ze voorbestemt? Dat men na om zich heen gezien te hebben eens hore naar Newman in zijn „Idea of a University":

Sprekend over de universiteit, zegt hij: „Its art is the art of social life, and its end is fitness for the world. It neither confines its views to particular professions on the one hand, nor creates heroes or inspires genius on the other...... a university training is the great ordinary means to a great but ordinary end; it aims at raising the intellectual tone of society, at cultivating the public mind, at purifying the national taste... at giving enlargement and sobriety to the ideas of the age, at facilitating the exercise of political po-

wer and refining the intercourse of private life. It is the education which gives a man a clear conscious view of his own opinions and judgements...... it teaches him to see things as they are...... it prepares him to fill any post with credit and to master any subject with facility. It shows him how to accommodate himself to others, how to throw himself in their state of mind, how to bring before them his own... He is at home in any society, he has common ground with every class; he knows when to speak and when to be silent; he is able to converse, he is able to listen...... He has the repose of a mind which lives in itself while it lives in the world......"

Ontwikkelende opvoeding eer dan het inpompen van schoolse feiten, beschaving eer dan gemanierdheid is het doel der universiteit. Maar dit ideaal kan slechts bereikt worden, wanneer de universiteit werkelijk het toestromen van velen uit verscheidene oorden naar één middelpunt is: de „spheer, die de maatschappelijke en culturele vorming bewerkt", zoals Ir. Stok zeide.

Het verloren gaan van het Latijn als wetenschapstaal is de eerste breuk in de idee van de universiteit geweest. Universiteiten werden nationale instituten, veelal onder politieke invloeden. Het ronddolen der geleerden, nog onlangs door onzen gouverneur beschreven, kwam ten einde, omdat men hiertoe de talenkennis miste.

In verband met deze verenging van universaliteit is het goed erop te wijzen, dat ook al werd bij de discussies deze moeilijkheid niet ten tapijte gebracht, na afloop van de vergadering een academisch geschoolde dame in een particulier gesprek gewaagde van de taalmoeilijkheid bij het zenden van jongelui naar Zuidamerikaanse universiteiten. Ten eerste zou men hiertegen willen opmerken, dat het Curaçaose kind het Spaans betrekkelijk gemakkelijk leert, zij het dan al, naar Spaanse taalleraars ons verzekerden met behoud van Papiamentse insluipselen, die door den geboren Curaçaoënaar slechts moeilijk schijnen overwonnen te worden. Ten tweede kan men aanvoeren, dat zulk een noodgedwongen studie van het Spaans op den duur den student slechts baat brengen zal, temeer omdat de betekenis van Zuid-Amerika voor de na-oorlogse wereld van enorm belang moet worden geacht.

Het Latijn is verloren gegaan met de opkomst van de nationale staten; de gebrekkige verkeersroutes werkten dit nog in de hand. Thans bestaan er geen afstanden meer, deze tweede wereldoorlog heeft zelfs oceaansafstanden opgeheven. Het ontbreken van een internationale taal — welke dan ook — zal zich gaan wreken en de moeilijkheid, die zich bij opleiding van onze jongelui voordoet is er reeds een symptoom van.

In elk geval is er door taalverschil en nationalisering der universiteiten een wetenschappelijk provincialisme ontstaan, dat later nog verscherpt werd door het te vroeg invoeren der specialisatie, die het gevolg was van de noodzakelijkheid zo spoedig mogelijk een betaald baantje te kunnen bezetten. Niet dat het betaalde baantje erg is — integendeel: de arbeider is zijn loon waardig en het eerzaam beroep strekt den mens tot eer. Maar het feit, dat de universiteit daartoe de algemene opleidingsschool werd, heeft de universaliteit geschaad.

Niet dat de universiteit de conditio sine qua non is voor den geleerde. Kortgeleden is gewaagd van Aristoteles en Pasteur, die nimmer een universiteit bezochten. Men zou talloze voorbeelden kunnen noemen. St. Jan van Damascus werd kerkleraar en ieder leest nog zijn boeken (diende ze althans te lezen), hoewel hij zelf niet schrijven kon. St. Antonius debatteerde met de geleerde wijsgeren van zijn tijd en was analphabeet e.d. Deze uitzonderingsgevallen geven evenwel geen waarborg voor de regel. Universiteiten zijn nodig en universiteiten zijn zoals Professor Fagginger Auer nog eens onderstreepte dure instellingen en steden op zichzelf geworden. Een ruim aantal professoren is ook nodig en wat Curaçao betreft, wil men thans zijn toevlucht nemen om aan academici, die elders hun dagtaak hebben nog een professoraat op te dragen, hetgeen waanzin zou zijn. Zeker, men heeft op de Isla ingenieurs voor een paar colleges, voor de philosophie zou men een pater kunnen vragen en zo zijn er nog wel enkelen, maar daar houdt het dan ook mede op. En dezen hebben hun handen vol ander werk.

Waar haalt men de docenten vandaan, gesteld al dat er werkelijk mensen op Curaçao zijn, die in staat geacht moeten worden zover boven hun stof te staan, dat zij hoger onderwijs kunnen geven, hetgeen nog weer wat anders is dan het genoten te hebben. Van 30 ondervraagde ingenieurs achtten twee zich hiertoe in staat. En dit is dan nog altijd een merkwaardige maatstaf: zichzelf in staat achten. Van de dokters was er geen. Terecht is er in dit verband op gewezen, dat ieder hier al zoveel kleine karweitjes zelf moet doen, omdat nergens personeel met voldoende plichtgevoel en verantwoordelijkheidsbesef te vinden is. Het gaat inderdaad om kleinigheden, maar die zijn juist tijdrovend.

Dr. Hartz, van wien Dr. Maal zeide, dat hij zelf de vloer moest vegen, liet ons weten, dat hij een werkster heeft, die dit doet, maar dat zijn personeel inderdaad veel te klein is, zodat hij tijd verliest aan werkzaamheden, die ander personeel behoorde te doen. Ook al veegt de dokter zijn vloeren dan niet, in vele andere kantoren moet de baas wel zijn tijd verbreuzelen met stof afnemen, enveloppen plakken e.d. Nog dezer dagen berichtte ons iemand een paar schoenen gekocht te hebben. Toen ze na enkele weken er nog niet waren, was hij bij de winkel aangelopen. De winkelier had geen loopjongen en kon er geen krijgen. Dat is al één tableau voor Curaçao: **een grote schoenenzaak zonder loopjongen.** Het tweede tableau was de winkelier, die twee weken lang de schoenen ingepakt op de toonbank liet staan **zonder den koper op te bellen!**

Dr. van Erp zeide liever niet de titel 'professor' in te voeren, een uitnemend idee. Wij heben al zoveel arrivisten, die door de oorlog op plaatsen gekomen zijn, waarvan ze in normale tijden niet hadden durven dromen, dat wij hun aantal nog niet behoeven te vergroten. Herinnerd worde aan wat Prof. Auer zeide, dat het plan van tijdelijk hoger onderwijs zeker niet zal gaan als men mensen neemt voor wie het docentschap een bijbaantje is. „Er moeten ten minste twee zijn, die al hun krachten en tijd eraan kunnen geven."

Dan de studenten. Wie zullen de studenten zijn? Dr. Maal denkt natuurlijk aan kinderen van Curaçaoënaars. De meeste aanwezigen waren Europese Nederlanders en die denken aan hun kinderen. De A.M.S. telt met het ingaande schooljaar 77 leerlingen, waarvan 34 Curaçaoënaars, 25 Europese Nederlanders, 8 Arubanen en 10 Surinamers. Hieruit ziet men, dat Dr. Maal inderdaad het sterkst staat, daar er 2 maal zoveel West-Indiërs als Europeanen zijn.

Maar: docenten heeft men niet, van boeken is geen sprake, van andere hulpmiddelen is geen sprake, van universaliteit is geen sprake, van een aristocratische kern ter veredeling van het studentencorps is geen sprake, van waarborgen dat het geloof geen schade lijde, is geen sprake, wat meer zegt: van zekerheid dat hier de wetenschap beoefend zal worden in die vreze des Heren welke het beginsel der wijsheid is, is geen sprake, van wat dan feitelijk wel?

Misschien van geld en goede bedoelingen, hoewel tussen de salarissen van de hoogste Curaçaose onderwijsinstelling, de A.M.S. waar dus aan het kostbaarste van ons nationaal bezit, de jeugd, gewerkt wordt, en van ambtenaren, die de leiding van een gouvernementsdienst hebben, wel een merkwaardig verschil is. Over het algemeen moet men echter zeggen, dat een totaal van ƒ 2.097.663 aan onderwijs e.d. op een begroting van ƒ 19.297.566 geen kwade verhouding is. Zou er voor hoger onderwijs geld gevonden kunnen worden, laat men dat dan liever gebruiken om leerstoelen te stichten, aan enkele Zuidamerikaanse universiteiten of jongelui van hier in de gelegenheid stellen daar hun tijdelijke academische vorming op te doen (indien een aansluiting te vinden is, hetgeen voor de Verenigde Staten ontbreekt) zolang de enige oplossing niet gevonden kan worden: Nederland en Europa.

CURAÇAO

MAANDAG VLAGGEN.

Van officiële zijde werd ons medegedeeld, dat de 45e Kroningsdag van Hare Majesteit hier, evenals in Londen, niet officieel gevierd zal worden. Het is echter wel de bedoeling, dat aanstaande Maandag 6 September de nationale vlag uitgestoken worde.

GENERAAL VAN OYEN KOMT.

Naar wij vernemen zal Generaal-Majoor L.tt. van Oyen in de eerste helft van deze maand op verzoek van den Gouverneur Curaçao bezoeken, mede om met den Landvoogd militaire aangelegenheden te bespreken. Van hier zal de Generaal, die gast van den Gouverneur is, vermoedelijk naar Suriname doorreizen.

SCHOUT-BIJ-NACHT TERMIJTELEN KOMT.

Schout-bij-Nacht J. W. Termijtelen is uit Londen te New York aangekomen op weg naar Suriname en Curaçao.

HET UNIVERSITEITSPROBLEEM

Omtrent het universiteitsprobleem ontvingen wij ook nog de volgende brief:

Er is plotseling op Curaçao een grote belangstelling ontstaan voor wat wij zouden willen noemen het universiteitsprobleem. Het tweede vraagstuk: „Moet er op Curaçao een universiteit komen"?, behandelen wij hier niet, daar wij van mening zijn, dat zij, die werkelijk voor het hoger onderwijs in de wieg gelegd zijn, duizendmaal beter naar een of andere universiteit in Noord- of Zuid-Amerika kunnen gaan dan dat zij hier geholpen worden door een of ander noodverband, dat duur en gebrekkig is.

Men beweert, dat onze A.M.S. niet aansluit op de universiteiten van Noord-Amerika en in verband hiermede herinneren wij even hoe het Statenlid, de Heer De Jongh met een vooruitziende blik daar onmiddellijk op gewezen heeft. Zijn woorden kwamen, naar wij ons menen te herinneren, hier op neer: „Zorgt er voor, dat dit tijdelijk middelbaar onderwijs-instituut aansluite bij de universiteiten hier in de buurt!" Men is toch niet van die opvatting, dat men daar niets aan ons zou kunnen leren?

Het blijkt, dat in deze zaken ook weer „Rome" een verziende blik heeft. Reeds het vorig jaar heeft men voor Amerika een oplossing gevonden, wat de theologische faculteit betreft. Zoals begrijpelijk kon men geen studenten meer sturen naar de Romeinse Universiteiten als bijvoorbeeld de Gregoriana van de Jezuïeten of het Angelico der Paters Dominicanen, doch men vond deze oplossing.

Bij Pauselijk bul werd op 15 November 1942 op het feest van St. Albertus den Grote, kerkleraar en Dominicaan, het studiehuis van de Dominicanen in Noord-Amerika, gevestigd te Washington, verheven tot Pauselijke Faculteit met het recht tot het verlenen van graden.

De Pauselijke Nuntius in de Verenigde Staten van Noord-Amerika kwam de opening dezer faculteit meemaken, er werd gedebatteerd over „de rol van de theologie in het intellectuele leven van Amerika" en...... een oplossing was gevonden.

Wat Zuid-Amerika betreft, daar schijnt Chili veel studenten te trekken, o.a. ook de Curaçaoënaar Edwin van Grieken, seminarist van het seminarie te Caracas, die daarheen vertrok tot het behalen van een graad.

De Dominicanen weten, dat hun Universiteit op Manila door de Japanners voor concentratie-kamp gebruikt wordt; weten dat het Angelico in Rome, de universiteit in Freiburg (Zwitserland), de Ecole Biblique in Jerusalem niet velen tot zich kunnen trekken, doch zijn verheugd, dat de Paus zoveel vertrouwen in hen stelde, dat hun klooster in Washington werd uitgekozen om een oplossing te geven aan het universiteitsprobleem.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Katholieke Sport Centrale:** 10 uur De Ruyter Jr. — Republiek Jr; 15 uur D.S.C. — Vitesse 2; 16.30 uur K.S.C.-elftal — Vitesse.

AMBACHTSSCHOOL ST. JOZEF.

Het ligt in de bedoeling van het bestuur van de R.K. Ambachtsschool Sint Jozef de voorbereidende klas te openen op Maandag 13 September a.s. Jongens kunnen zich daarvoor nog opgeven.

PROCESSIE OP SANTA ROSA.

Morgenmiddag om 16 uur zal op Santa Rosa de jaarlijkse processie in de open lucht gehouden worden.

NEDERLAND.

DR. G. H. C. HART OVERLEDEN.

Op 50-jarige leeftijd is te Londen overleden Doctor G. H. C. Hart, onder-voorzitter van de Missie-Steenberghe in de Verenigde Staten van Noord-Amerika en voorzitter voor Nederlands Indië, Suriname en Curaçao.

DR. WATERSCHOOT VAN DER GRACHT OVERLEDEN.

Te Roermond is, 70 jaar oud, overleden Dr. Willem Waterschoot van der Gracht, wereldbekend geoloog, olie- en mijnman.

PLAATSEN IN NEDERLANDS-INDIË AANGEVALLEN.

Geallieerde bommenwerpers hebben hevige aanvallen gedaan op verschillende plaatsen in Nederlands-Indië: Taberfane, Langgur, Wangapoe (Soemba), Bima (Soembawa), Manatoeto, Bancau en Laga (Timor) en Timika (Nederlands Nieuw Guinea). Overal ontstonden hevige branden. Schepen van den vijand werden tot zinken gebracht.

Nog 1000 ton bommen op Berlijn.

Grote ondernemingen voor het leggen van mijnen in Duitse wateren voltooid.

Grote Canadese versterkingen in Engeland aangekomen.

Een-derde van Japans scheepvaart vernield, zegt Knox.

HET GROOTSTE OFFENSIEF.

Naargelang de dag verstreek nam het Geallieerde lucht-offensief tegen West-Europa in hevigheid toe en scheen het de grootste dagaanval van de oorlog op het vasteland te worden. Radio-Vichy zeide, dat het luchtalarm in Parijs één uur en 45 minuten duurde. (Londen, (AP) 3.9).

GROTE AANVAL OP PARIJS.

Een gezamenlijk communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart en het Noordamerikaanse Hoofdkwartier in Europa luidt als volgt:

„Formaties van Vliegende Forten vielen Vrijdagmorgen de Caudron-Renault vliegtuigfabriek in de buitenwijken van Parijs en de montagewerkplaats voor vliegtuigen te Meulan les Mureux ten Noord-Westen van Parijs aan.

Andere Vliegende Forten en Marauders vielen vijf vliegvelden in Noord-Frankrijk aan. De Vliegende Forten, die de vliegtuigfabriek en de montagewerkplaats aanvielen, stieten op een hevig verzet en vernielden 23 vijandelijke jagers. Weinig vijandelijke jagers werden ontmoet bij het doen van de andere aanvallen. Thunderbolts van de Noordamerikaanse legerluchtmacht Spitfires van de Royal Airforce, de Dominions en de Geallieerden escorteerden en beschermden de bommenwerpers. Thunderbolts vernielden 4 vijandelijke jagers en Spitfires 2. 8 Zware bommenwerpers en 2 gevechtsvliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 3.9).

SPOORLIJN DOOR DE BRENNERPAS BUITEN GEBRUIK GESTELD.

Officieel wordt bekend gemaakt, dat een photographische verkenning heeft aangetoond, dat de Geallieerde luchtaanval op Noord-Italië de belangrijke spoorlijn van Duitsland door de Brennerpas buiten gebruik heeft gesteld.

De Geallieerde aanval werd gedaan enkele uren voordat de Britten en Canadezen Zuid-Italië invadeerden. De officiële bekendmaking zeide, dat de photographische verkenning heeft aangetoond, dat „deze voornaamste ader voor het aanvoeren van Duitse versterkingen naar Italië thans ten minste tijdelijk is doorgesneden". (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 3.9).

BRENNERPAS GEBLOKKEERD.

De correspondent van het Zweedse nieuwsblad „Svenska Dagbladet" in Bern deelde mede, dat het verkeer door de Brennerpas volledig geblokkeerd is door de Geallieerde aanvallen op Bolzano, Trente en Bologna. Bologna — zo zeide hij — is geheel weggevaagd. (Stockholm, (AP) 4.9).

OPROEP VAN DE ITALIAANSE RADIO.

Radio-Rome verklaarde het volgende:

„De vijandelijke invasie is thans in volle gang. De vijand heeft voet gezet op het Italiaanse vasteland en trekt volledig voordeel uit zijn materieel overwicht."

Een andere uitzending, welke gericht was tot de soldaten van het Italiaanse leger, zeide: „Een nieuwe periode is vandaag aangevangen voor ons land nu de vijand voet gezet heeft op ons schiereiland. Het is onze plicht met het oog op de toenemende vijandelijke bedreiging onze eenheid en onze geest te versterken. Wij moeten een marmeren rots van energie worden en al onze wilskracht concentreren teneinde de verdediging van ons land, ons volk en onze eer op te nemen. De nationale onafhankelijkheid is op het ogenblik het punt dat alle andere vervangt. Op onze onafhankelijkheid zijn alle mogelijkheden voor de wederopbouw van ons nationale leven, ons lot en de grondwettelijke vrijheid van ons land gevestigd. Daarom, laten wij ons scharen rond het koningsschap en de huidige toestand in het gelaat zien met alle morele en materiële middelen, die ons ten dienste staan" (Londen, (AP) 3.9).

DE VERNIELING VAN JAPANSE VLIEGTUIGEN.

Als teken van het opgevoerd tempo des luchtoorlogs in de Stille Oceaan hebben Geallieerde vliegtuigen in de maand Augustus het grootste verlies dat ooit gemeld werd aan de Japanse luchtmacht berokkend.

Een bekendmaknig van het Hoofdkwartier zeide, dat volgens opsomming van de cijfers in de communiqué's van Augustus 584 Japanse vliegtuigen werden vernield.

Waarschijnlijk werden er nog 33 vernield en 51 beschadigd.

De Geallieerde verliezen voor dezelfde periode bedragen 145 vliegtuigen; twee-derden hiervan zijn bommenwerpers. Een record aantal van 272 Japanse vliegtuigen werd op de grond vernield. (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 3.9).

KRACHTIGE LUCHTAANVAL OP MADANG.

De Geallieerde strijd om het Noordoostelijk deel van Nieuw Guinea schijnt voorlopig althans de Japanse luchtmacht van het belegerde Salamaua geheel te hebben verdreven tot de grens van Nederlands Nieuw Guinea.

In een communiqué maakte het Hoofdkwartier bekend, dat het Hoofdkwartier van het Japanse leger, alsook pakhuizen en opslagplaatsen van olie en ammunitie in en rond Madang werden weggevaagd. De aanvallende Liberators en Mitchells vonden slechts 1 vijandelijk vliegtuig op de grond onder de doelen.

Het vliegveld van Salamaua is thans binnen geweerschotafstands van de Geallieerde krijgers en is nul en van gener waarde voor den vijand. (Geallieerd Hoofdkwartier in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan, (AP) 3.9).

KNOX OVER DE JAPANSE SCHEEPSVERLIEZEN.

De Noordamerikaanse Secretaris van Marine Frank Knox maakte bekend, dat één-derde van het totale aantal Japanse koopvaardijschepen, ongeveer 2.500.000 ton, is vernield.

Het Hoofd van de Marine verklaarde, dat deze vernieling van een van Japans meest belangrijke hulpmiddelen voor de oorlogvoering voornamelijk teweeggebracht werd door Noordamerikaanse duikboten, hoewel alle vlooten luchtstrijdkrachten der Verenigde Landen aan de vernieling deel namen.

Knox was het op zijn persconferentie eens met een ondervrager, dat het verlies aan scheepsruimte de Japanners belet om de rijke gebieden in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan voldoende te exploiteren. Of dit verlies aan scheepsruimte verantwoordelijk is voor de ontruiming van het eiland Kiska in het Noordelijk deel van de Stille Oceaan en van de eilanden in de Centrale Salomonseilanden kon Knox niet zeggen. Doch hij voegde eraan toe, dat deze terugtrekkingen zeker veroorzaakt zijn door de moeilijkheden in het onderhouden der overzeese verbindingen.

Bij het schatten van de juiste tonnenmaat, welke naar de bodem van de Chinese Zee en het Westelijk deel van de Stille Oceaan werd gezonden door de strijdkrachten der Verenigde Landen, gebruikte Knox cijfers, welke hij zeide officieel niet te kunnen bevestigen. Doch hij zeide, dat zij algemeen gepubliceerd zijn en herhaaldelijk zijn aangehaald.

Op grond hiervan zeide hij, dat het geschatte Japanse tonnage aan het begin van de oorlog in December 1941 6.368.981 ton bedroeg. Bovendien hebben de Japanners intussen 1.250.000 ton gebouwd of veroverd, zodat hierdoor een totaal zou zijn gemaakt van 7.618.891 ton.

De vernieling van één-derde hiervan zou het verlies voor den vijand stellen op 2.539.630 ton. Deze schattingen zijn volgens gepubliceerde inlichtingen en zijn niet de officiële cijfers, welke de Marine ter beschikking heeft. Knox gebruikte deze cijfers echter vrij en had blijkbaar veel vertrouwen in hun algemene juistheid (Washington, (AP) 3.9).

HET FINSE PARLEMENT BERAADSLAAGT.

Het Finse Parlement kwam bijeen in een geheime vergadering om te bespreken hoe men Finland het best uit de oorlog kan krijgen. Dit was het eerste debat over de buitenlandse politiek sedert November 1941, toen de Finnen met behulp van het Duitse leger der Russische strijdkrachten terugdreven van het gebied, dat in 1940 door de Sovjets veroverd werd. Ingelichte waarnemers zijn van mening, dat men direct geen grote verandering in de buitenlandse politiek behoeft te verwachten als resultaat van het debat. (Stockholm, (AP) 3.9).

NIEUWE RUSSISCHE AMBASSADEUR BEZOEKT HULL

Andrei Gromyko, de nieuwe Russische Ambassadeur in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, bezocht Cordell Hull en bracht een boodschap van zijn regering mede. Gromyko zeide niet wat het doel van zijn bezoek was en evenmin gaf hij een positief antwoord toen hem gevraagd werd omtrent de vooruitzichten van een driemogendhedenconferentie tussen de Britse, Russische en Noordamerikaanse Ministers van Buitenlandse Zaken. Toen de Geallieerde invasie van Italië werd genoemd, glimlachte hij en zeide: „Dat is goed nieuws" (Washington, (AP) 3.9).

BERLIJN OPNIEUW BESTOOKT.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„In de afgelopen nacht viel een grote strijdmacht van Lancasters Berlijn aan. Onderweg werden zware wolkenbanken aangetroffen, doch boven het doel zelf was de lucht helder. Duizend ton brisant- en brandbommen werd geworpen in een uiterst geconcentreerde aanval, welke twintig minuten duurde. Objecten in het Rijnland en vliegvelden alsook andere doelen in Noord-Frankrijk werden eveneens aangevallen en grote ondernemingen voor het leggen van mijnen werden voltooid. 22 Bommenwerpers worden mist." (Londen, (AP) 4.9).

CANADEES CONVOOI ARRIVEERT IN GROOT BRITANNIË.

Gemeld wordt, dat een der grootste convooien met versterkingen voor het Canadese leger overzee, veilig in een Birtse haven is aangekomen. (Londen, (AP) 4.9).

DE NIEUWE TSAAR DER BULGAREN.

De zesjarige zoon van Boris, Simeon II, werd door het Bulgaarse Parlement uitgeroepen tot heerser over de Bulgaren, aldus meldde het DNB in een bericht uit Sofia. In een oproep van trouw aan het kind zeide de voorzitter van de Bulgaarse Kamer: „Zijne Majesteit ziet stormachtige dagen en vele beproevingen tegemoet". (Londen, (AP) 3.9).

SCHEEPVAART VOOR NEDERLANDSE KUST AANGEVALLEN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„Typhoon-bommenwerpers vielen Vrijdagmorgen de vijandelijke scheepvaart langs de Nederlandse kust aan. Een klein kustvaartuig en een stoombaggermachine werden tot zinken gebracht. Mitchells en Ventura's, geëscorteerd door Spitfires, bombardeerden Vrijdagmiddag doelen in Noord-Frankrijk. 2 Onzer vliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 3.9).

BISSCHOPSBENOEMING CANADA.

Mgr. John R. MacDonald, Kanselier van het bisdom Antigonisch (Canada) is benoemd tot Bisschop van Peterborough (Canada) (Vaticaan, ncwc,

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **De Luftwaffe** zond in de afgelopen nacht enkele vliegtuigen boven de Oostkust van Engeland, doch er kwamen geen rapporten binnen, dat bommen geworpen zijn.

— **De Duitse radio** zeide, dat volgens het blad „Petit Parisien" Generaal De Lattry de Tassigny, die een militaire opstand poogde te verwekken toen de Geallieerden Noord-Afrika binnenvielen, uit de gevangenis te Riom is ontsnapt. De Generaal was veroordeeld tot 10 jaar hechtenis. Hij is een der jongste Franse generaals en had eens een post in het Hoofdcommando met Giraud en De Gaulle.

— **Een Zweedse correspondent** in Berlijn melde, dat de Duitsers de Geallieerde invasie van het Italiaanse vasteland beschouwen als de eerste grote aanval op het Europese vasteland en vrezen dat spoedig nieuwe grootscheepse aanvallen zullen worden gedaan in het Middellandse Zeegebied. Aangezien zij verwachten, dat elders nieuwe aanvallen gedaan zullen worden, willen de Duitsers blijkbaar nog niet hun volle defensieve kracht inzetten tegen het 8e leger. De Duitse strategie voor de verdediging van de Europese Vesting — aldus de correspondent — is om de hoofdstrijdkrachten te concentreren in een centrale positie, zodat zij kunnen worden uitgezonden naar de gevechtszones en niet om de strijdkrachten te verspreiden langs de kustgebieden.

— **Van het strijdgebied** in Calabrië wordt gemeld, dat de Italiaanse bevolking de Geallieerde troepen overal met vreugde ontvangt. Te Reggio zwaaide men met witte vlaggen en ook juichte men de troepen van het 8e leger toe.

—**Zowel politiek als militair** schijnt de invasie van het Italiaanse vasteland goed te gaan. De Italiaanse pers en radio gaven uiting aan het gevoelen des volks en maakten er geen geheim van, dat men nieuwe Geallieerde aanvallen elders aan de Italiaanse kust verwacht. De radio van Rome verklaarde in een Engelse uitzending, welke tot Groot Britannië gericht was, dat „Italië" alle Geallieerde eisen zal inwilligen, welke practisch uitvoerbaar zijn". Het bericht werd niet bevestigd van andere zijde. De luisterdienst van de Associated Press hoorde de omroeper van Rome beweren, dat de Italianen de meest redelijke mensen ter wereld zijn".

Herdruk „Hollands Glorie".

„De Weg" en M. J. Brusse over het boek.

Een boek in het Nederlands op Curaçao verkrijgbaar.

Van „The Netherland Publishing Company Ltd." 7, Park Lane te Londen, W.I., ontvingen wij een nieuw exemplaar van Jan de Hartogs „Hollands Glorie", waaraan wij in ons blad van 2 December 1941 reeds enkele kolommen wijdden.

Het betrof toen het in Batavia uitgegeven boek, thans is het heruitgegeven te Londen. De Bataviase uitgave is naar het uiterlijk veel beter, in feite is het een mooi boek. De Londense uitgave is een oorlogsproduct. In normale tijden zou men zo'n boek niet eens kopen, thans rent men erom naar Boekhandel Arnold Salas, Willemstad, Curaçao, N.W.I., de Boekhandel St. Augustinus, Curaçao, N.W.I., en de Hollandse Boekhandel, Mensing & Co., Willemstad, Curaçao, waar het te koop is (10 sh., 6 p.).

Daar wij zelf reeds uitvoerige aandacht aan het boek besteed hebben op 2 December 1941, willen wij de bespreking herdrukken, die „De Weg" op 10 October 1941 aan dit boek wijdde:

Want geen kostelijker, rijker en actueler gave kon het bezet Moederland ons in deze dagen schenken dan dit stoere boek. Welk een veelbetekenend gebaar: het is alsof onze dierbaren ginds ons met een bemoedigende glimlach toeroepen: „Weest niet bezorgd over ons, jullie kunt gerust zijn: wij blijven ons zelf: hier is onze geest, hier is Hollands geest, hier is Hollands Glorie. Kan zo iets oerkrachtigs en tintelend-levends ooit vernietigd worden?"

Want dit is de eerste indruk van dit machtig epos van de zeesleepvaart — een indruk die bij het lezen steeds sterker en dieper wordt —: een kerngezond boek! Ruig en ruw, onbeheerst en onbeschaafd, zullen velen deze mannen van de sleepboten noemen, maar toch zal iedereen in zijn hart oprechte bewondering voelen voor deze stoere knapen en hen prachtkerels vinden, die Jan de Hartog ons hier voorstelt met al hun reilen en zeilen met al hun menselijke zwakheden en grove gebreken, die zij zelf met rondborstige eerlijkheid erkennen, en waaronder zij zich vaak diep ellendig voelen.

Hoog boven allen uit staat de zeldzaam nobele, fel geteisterde figuur van Jan Wandelaar, die ongetwijfeld een classieke verschijning zal worden in de geschiedenis der Nederlandse litteratuur. Jan Wandelaar zal nooit meer verdwijnen uit het geheugen en de verbeelding van iedereen, die eens in ademloze spanning zijn heftig bewogen levensloop heeft gevolgd. Voor menigeen, die schipbreuk dreigt te lijden in de gevaarlijke stormen des levens, zal Jan Wandelaar, de ongebroken strijder tegen een orkaan van wereldwee, de stuurman zijn, wiens stoere kracht en onversaagde moed de handen zal sterken om het roer recht te houden.

Dit is wonderbaar, haast mysterieus verhaal. Ondanks de tintelende levenslust en sprankelende zeemanshumor, ondanks de zeer levendige en realistische beschrijvingen van zeemansgeneugten is het nergens plat of triviaal, integendeel het is een diep ernstig en tragisch boek. Telkens weer treft het ons, hoe God veel dichter bij die ruwe klanten is en leeft, dan wij oppervlakkig zouden menen. Hoe verrassend ontroerend is het zeeleven van den ogenschijnlijk onbewogen zeeman geschetst in deze passage:

„Als Jan de trap naar de brug opzwaait, zich daar boven vastklampt aan de reling en over het spatzeil staart naar die oceaan, staat hij daar zo lang, dat de roerganger denkt dat hij slaapt. Maar hij slaapt niet; hij vecht de strijd uit, die iedere zeeman eens vechten moet. De strijd met de angst voor die verschrikking, de strijd met de machteloosheid tegenover die tomeloze kracht, de strijd met het ontzag voor die almacht. De strijd van een man met zijn God."

Waar nu juist de geweldige kracht en waarde van de stijl van den schrijver ligt, is in een recensie moeilijk aan te geven. Hij weet met een zeldzaam gemak zichzelf geheel uit te schakelen, hij weet ons zo te boeien, dat we voortdurend geheel meeleven met de situatie. Onbewust voelt men: hier is iemand aan het woord, die spreekt uit eigen ervaring.

De geest van heel dit verhaal wordt zo treffend weergegeven in die simpele, maar toch zo levenswarme runnersrijmpjes, die tussen de verschillende delen zijn ingelast.

Ter kenschetsing volgt hier het laatste:

Heel wat schippers zijn beroemd,
Een paar hebben zelfs een lintje.
Dat is nog 's rijkdom, wat je noemt!
Geef mij maar een vrouw met 'n kindje.

De waarde van dit boek voor onze tijd is m.i. moeilijk te onderschatten. Het verhaal speelt in de eerste 20 jaar van deze eeuw; van fascisme, nazisme, vijfde colonne enz. is nog geen sprake.

Maar in deze tijd van voortdurende spanning gaan we onwillekeurig vergelijken. Aan de ene kant die vieze vunzige walm van bederf en ontbinding die ons tegenslaat uit alle lectuur, die Nazie-practijken, — spionnen enz., enz., opvoert, en daarnaast de frisse, prikkelende, sterkende Hollandse zeewind, die met een forse, soms onstuimige bries ons tegenwaait uit de sfeer van „Hollands Glorie". Daaruit putten we dan nieuwe moed, nieuw onschokbaar zelfvertrouwen, nieuwe trots op ons Nederlandschap, schaamte over onze lafheid, halfheid en zelfzucht. Met verbeten vastberadenheid en versterkt plichtbesef wordt de wens ons een strijdkreet: Nederland zal herrijzen. Nederland moet herrijzen, want het geslacht van Hollands Glorie is nog niet uitgestorven: het leeft voort, strijdt voort en vaart voort!

Iedereen begrijpt aanstonds, dat dit ruige verhaal geen kinderlectuur is; onze jongens en meisjes in de vlegel- en bakvisjaren horen nu eenmaal niet thuis in het gezelschap van openhartige zeelui-onder-elkaar. Ook kleinzerige, weekhartige mensjes met een wankel zenuwstelsel, moeten zich maar liever niet aan deze bonkige figuren wagen: er is geen wee sentimenteel happy end; integendeel de tragiek van dit leven is zo schrijnend, zo schokkend dramatisch, dat zwakke geesten de spanning te machtig kan worden.

Maar voor allen, die zich van hun kracht en van hun plicht in deze onbarmhartige tijden bewust zijn, betekent dit boek een ware weldaad!

Voegen wij hieraan toe, wat M. J. Brusse erover schreef:

„In de maand van November, toen hij met zijn werk op kookpunt geraakt was, ging Jan de Hartog daar 's avonds, op zijn erf „Lands End" zo nu en dan van wiek en fietste uit de nachtelijk donkere polder, dwars door de wapperende najaarsbuien heen, naar ons toe, hier op „De Krocht". Hij stapte dan binnen, druipend en glimmerend in zijn oliejas, leren broek, zevenmijls waterlaarzen — poedelde de regen uit zijn krulharen......

Het avondlicht en het vuurtje in de haard keek hij er net zo'n beetje daas knipperend op aan of hij, zó uit dat beestenweer, kwam afgenokt van de hondenwacht.

Op een keer vroeg ik — zijn inderdaad zéér suggestieve zeemansplunje bracht mij erop —: „ Zeg, verlang je daar in dat koeienland niet wel eens om weer te varen??' — Maar hij keek mij bar verwonderd aan. Alsof hij nu soms niet voer, en warempel toch wel met genoeg avontuur, zou hij menen. Dwars, immers, door de hel met alle duivelen heen...... Want per slot was er helemaal niet zo'n groot verschil in dit werk tussen droom en werkelijkheid......

„Behalve dan de schappelijker gelegenheid van achter je schrijftafel", meende ik bescheiden. En, gewonnen, lachte hij er om mee met zijn jongenslach. Al moest ik dat knokken met zo'n tikmachine ook niet uitpoetsen — zoals nu, in deze vaart vijftig folio-vellen in de twee dagen...... En onderhand knipte hij zijn drijfnatte actentas met copy alweer open en vroeg in één adem door of hij dan maar weer het brok van gisteren en vandaag zou voorlezen.

Hij kon er niet meer van ophouden. En het viel mij in, dat die bezetenheid van de zeevaart en haar verbeeldingen dezen jongen kerel eigenlijk al had getemteerd van kind af, toen hij, op zijn tiende jaar, van huis weggelopen, zijn heil al gezocht had op een vissersschuit. In een onstuimige liefde, die hem zo jong als hij nog altijd is, dan toch ook al barbaars gehannekt heeft en geteisterd. Van de noodlottigheid van deze doem is sedert dan ook al wat hij er over schrijft hartstochtelijk vervuld. En nog steeds ontkomt hij er niet aan.

Ik had de indruk, dat hij nu weer, in zijn koortsige werkdrift, zelf bang was voor de kille, kale leegte buiten deze zelf bloedwarm geschapen wereld van die gruwzaam barbaarse zeesleepvaart — die toch zo innig verwant, zo boeiend springlevend en vaak aangrijpend menselijk om hem heen bestond, met al die rare en meest prachtige zwalkers, aan wie hij stuk voor stuk immers een part van zijn eigen ziel en wezen verpand heeft en de volle deernis van zijn weldadige humor. Hierom alleen, uit angst voor het emotieloosbleke, alledaagse bestaan op den droge, zodra hij eindelijk zijn dag- en soms nachttaak had uitgetikt, kon hij er tòch niet uit weg — en kwam er van voorlezen, in nog dezelfde vervoering — zodat wij als het ware de schepping van dit boek hebben medegeleefd. Heel stellig ligt hierin reeds een aanleiding om er nu ook van te houden. Maar ik heb toch ook mijn eigen Rotterdamse ervaring van dat onstuimige, wrede en zo heldhaftige vak. Ik heb, in mijn leven onder mensen, almee het liefste met zeelui verkeerd. Zo, dat in welhaast al mijn eigen verhalen op zee wordt gevaren en van zeevaarders verteld.

Maar wat Jan de Hartog nu gedaan heeft in „Hollands Glorie", daarvan heb ik een vermoeden — dat ik haast schroom in druk te geven. Omdat ik heel oprecht geloof, dat deze fel bewogen roman weer eens een Nederlandse roman is — en wàt een turf! — zo rijk aan innig mensenleven, zo vertederd, zo aldoor meeslepend en vol vermakelijke intermezzo's als er in jaren niet één toch maar eenvoudig-warm vertellende Nederlandse roman is geschreven. Ja, ik hoop zelfs, dat mijn voorgevoel worde bewaarheid en dat dit jonge boek aan onze, in de laatste tijd toch maar wat armetierige litteratuur, ter ere van Nederland, nieuwe glorie zal hergeven."

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Za. en Zo.:
Telegram Afdeling: tel. 307; na 23 uur tel. 675.
5.9: Pons, tel. 675, Amalia van Solmslaan 13.
Scheepvaart Afdeling: Gelijns, tel. 246, Hotel CPIM.
5.9: Pruis, tel. 299, Emmastad 14.
Dok Afdeling: Egge, tel. 431.

Prot. Gem. Emmastad: Kerkdienst, Zondag 5 September 1943: 's morgens 10.30 uur. Voorganger: Dominee J. Mietes.

BEKENDMAKING.

Van de lijst van maximum prijzen komt met ingang van **4 September a.s.** volgens Beschikking van **1 September 1943 No. 4016**, de groothandelsprijs voor „UIEN" te vervallen.

De kleinhandelsprijs voor „UIEN" ad fl. 0.40 per ½ kg. blijft bestaan.

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale- en Economische Zaken.